

TNN

Discriminatie van transgenders

Meldingen bij anti-discriminatievoorzieningen
Rapportage over 2012

Verzameld door: Transgender Netwerk Nederland

Contact:

info@transgendernetwerk.nl

020-2050915

Auteur:

S. Schers

Beleidsmedewerker

s.schers@transgendernetwerk.nl

INTRODUCTIE

Anti-discriminatievoorzieningen (adv's) ontvangen net als Transgender Netwerk Nederland meldingen van discriminatie van transgenders. TNN maakt jaarlijks een overzicht van de meldingen die via het online meldpunt binnen zijn gekomen (te downloaden via <http://transgendernetwerk.nl/transgender/documenten/>).

Deze nieuwe rapportage sluit daarop aan en is gebaseerd op meldingen die adv's hebben ontvangen. Onder deze meldingen zijn ook vier doorverwijzingen van TNN. Het overzicht is tot stand gekomen na een oproep onder alle adv's om hun meldingen met ons te delen. Hierdoor ontstaat voor TNN een nog beter beeld van de discriminatie die transgenders ervaren.

Van de 25 adv's hebben er 17 bijgedragen aan deze rapportage. Elf van deze 16 adv's hebben in 2012 discriminatiemeldingen van transgenders ontvangen. Of er in al deze gevallen sprake was van discriminatie, is lastig vast te stellen. Het betreft dus enkel een overzicht van gemelde ervaringen van discriminatie. Op de volgende pagina vindt u een overzicht van discriminatiebureaus en het aantal meldingen:

Stichting Transgender Netwerk Nederland zet zich in voor een genderdiverse samenleving, emancipatie van transgenders en hun omgeving en bestrijding van discriminatie.

PROVINCIE	ADV	aantal meldingen
<i>Drenthe</i>	Meldpunt Discriminatie Drenthe	2
<i>Flevoland</i>	Bureau Gelijke Behandeling Flevoland	1
<i>Friesland</i>	Tûmba	x
<i>Gelderland</i>	Art.1 Gelderland-Midden	x
	Art.1 Noordoost Gelderland	0
	Ieder1Gelijk	2
<i>Groningen</i>	Discriminatie Meldpunt Groningen	5
<i>Limburg</i>	ADV Limburg	x
<i>Noord-Brabant</i>	RADAR Brabant Noord	0
	RADAR Midden en West Brabant	2
	Adviespunt Discriminatie Zuidoost Brabant	x
	Meldpunt Discriminatie RMC Land van Cuijck	x
<i>Noord-Holland</i>	Meldpunt Discriminatie Regio Amsterdam	5
	Art.1 Noord-Holland-Noord	0
	Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek Waterland	0
	Bureau Discriminatiezaken Kennemerland	0
	Art.1 Gooi en Vechtstreek	1
<i>Overijssel</i>	Art.1 Overijssel	4
<i>Utrecht</i>	Art.1 Midden-Nederland	1
<i>Zeeland</i>	ADB Zeeland	0
<i>Zuid-Holland</i>	RADAR Rotterdam Rijnmond	3
	RADAR Zuid-Holland Zuid	2
	Bureau Discriminatiezaken Hollands Midden en Haaglanden	x
	Meldpunt Discriminatie Vlaardingen	x
	Discriminatie Meldpunt Goeree Overflakkee	x
TOTAAL		28

Tabel 1 – Aantal meldingen per adv

De meldingen zijn in vijf verschillende terreinen te onderscheiden:: werk, dienstverlening, openbare ruimte, horeca en internet.

TERREIN	werk	dienst- verlening	openbare ruimte	horeca	internet	TOTAAL
MELDINGEN	8	11	5	2	2	28

Tabel 2 – Aantal meldingen per categorie

Stichting Transgender Netwerk Nederland zet zich in voor een genderdiverse samenleving, emancipatie van transgenders en hun omgeving en bestrijding van discriminatie.

In de onderstaande paragrafen worden de meldingen op deze terreinen nader beschreven.

WERK

Werk vinden en werk houden kan voor transgenders door discriminatie of gevoelens van discriminatie een lastige zaak zijn. Uit de meldingen van de adv's blijkt dat die gevoelens van discriminatie ingrijpende gevolgen kunnen hebben. Zodanig zelfs dat men zelf ontslag neemt, terwijl niet 100% vast staat dat er zich discriminatie heeft voorgedaan.

Tal van transgenders die moeite hebben een baan te vinden ervaren ook gevoelens van discriminatie. Het is zelden te achterhalen of er ook discriminatie in het spel is bij afwijzingen. Dit betekent niet dat transgenders die discriminatie ervaren helemaal geen baan vinden. De ervaring van discriminatie moet niettemin serieus genomen worden. Dat doen de adv's ook.

Op de vraag wat voor diensten ze boden aan de melder, antwoordden adv's met:

- Een luisterend oor bieden
- Advies geven
- Doorverwijzen naar een advocaat
- Bijstaan in procedures

Het is natuurlijk afhankelijk van de zaak welke service het meest gepast is. In bepaalde gevallen blijkt echter dat er behoefte is bij een adv om meer informatie te bieden. Zo is er een casus die speelt in de kinderopvang. Daar had de betreffende adv graag willen verwijzen naar informatiemateriaal dat 'transgender zijn' uitlegt aan jonge kinderen (en hun ouders). Dergelijk materiaal is echter niet aanwezig voor deze doelgroep. Dat was in deze casus wel een gemis. TNN erkent dat informatiemateriaal, voor werkgevers, collega's, of andere groepen m.b.t. werk en transgenders, nog veelal afwezig is.. TNN zal zich buigen over de mogelijkheden om informatiemateriaal als onderdeel in het voorkomen of bestrijden van discriminatie op te nemen.

DIENSTVERLENING

Binnen de categorie dienstverlening zijn de twee discriminatiegronden genderidentiteit en genderexpressie¹ helder van elkaar te onderscheiden. Zo zijn er vier meldingen die betrekking hebben op persoonsgegevens. Transgenders kunnen momenteel alleen onder bepaalde voorwaarden hun naam en geslacht in de burgerlijke stand wijzigen. Wanneer iemand zich wel al in het gewenste geslacht presenteert maar nog met de oude gegevens rondloopt kan dit problemen opleveren. Die problemen ontstaan enerzijds wanneer ze te maken krijgen met organisaties die cliëntgegevens uit het de gemeentelijke basisadministratie halen. Anderzijds kan discriminatie zich voordoen wanneer men zich moet identificeren, zij het met paspoort of andere persoonsgebonden passen zoals een OV-chipkaart.

---

¹ Dit betreft geen officiële gronden. Vooralsnog valt discriminatie van transgenders onder de grond 'geslacht'. Thans is er de toezegging gemaakt door de regering om te onderzoeken hoe de grond genderidentiteit en – expressie een plek kan krijgen in de Algemene Wet Gelijke Behandeling.

Discriminatie ontstaat dan wanneer personeel van UWV's of OV-bedrijven de situatie slecht inschatten. Zo is een transgender vrouw verzocht als man te solliciteren, wat zij natuurlijk weigerde. En zo kreeg een andere transgender vrouw te horen dat ze met een ongeldig vervoersbewijs reisde, omdat het niet van een vrouw was maar van een man. Dit soort meldingen passen in een patroon. In 2011 in het rapport 'Controlling Bodies, Denying Identities'² van Human Rights Watch werd dit reeds gesignaleerd. Er is gelukkig een wetsvoorstel in behandeling die het voor transgenders makkelijker maakt om hun gegevens te wijzigen. Of dit ook in deze sectoren (OV, overheidsinstanties) het gewenste effect oplevert zal TNN pas in 2015 kunnen rapporteren.

Genderexpressie speelt een rol wanneer transgenders gediscrimineerd worden vanwege hun uiterlijk. De negatieve reacties die daaruit voortkomen zijn divers. Iemand die geweigerd wordt in een winkel tot opmerkingen krijgen bij het gebruik van pashokjes tot uitgelachen worden door personeel in een restaurant. Hierbij is het duidelijk dat de houding tegenover transgenders tot discriminatie leidt, vooral bij mensen bij wie zichtbaar is dat ze transgender zijn.

Op de vraag wat voor diensten ze boden aan de melder antwoordden adv's met:

- Klacht indienen namens cliënt
- Klacht bij het College voor de Rechten van de Mens inbrengen
- Advies en informatie geven
- Morele steun en luisterend oor
- Beleidsbeïnvloeding
- Aanschrijven dienstverlener
- Monitoren
- Bemiddeling

De service van de adv's heeft in verschillende zaken goed uitgepakt. Zo bood één winkel excuses aan en gingen twee gemeentelijke dienstverleners akkoord met een compromis. In één van die gevallen was informatie en het aanleveren van argumenten aan de melder voldoende. Daar hoefde de betreffende adv dus niet direct in te grijpen. De melder "was behoorlijk weerbaar" aldus de adv. Dit zijn positieve geluiden. Daar staat tegenover dat er ook in sommige gevallen geen oplossing is gevonden. TNN hoopt in de volgende jaren meer informatie over de concrete uitkomst van een klachtbehandeling te verzamelen. Zo kan een beter beeld ontstaan van wat het aankaarten van discriminatie oplevert.

OPENBARE RUIJTE

De directe woonomgeving vormt in vier van de vijf meldingen de plaats waar transgenders incidenten van discriminatie ervaren. In drie gevallen is duidelijk dat het burens zijn die de gemelde feiten plegen. De feiten verschillen van pesterijen tot bedreiging en zelfs vernieling. Dit zijn ernstige feiten. Bij de vernielingen is het moeilijker vast te stellen wie de dader is, maar melders hebben blijkbaar wel vermoedens. De meldingen bestaan namelijk uit een reeks van feiten waar bijvoorbeeld vernieling er maar één van is. Van de pesterijen of bedreigingen is dan wel zeker wie daar achter zit.

---

² *Controlling Bodies, Denying Identities - Human Rights Violations against Trans People in the Netherlands.* (2011) Human Rights Watch

Toch is het ook bij deze zaken niet vanzelfsprekend vast te stellen of er sprake is van discriminatie op basis van genderidentiteit of -expressie. Direct discriminatoir gedrag konden de adv's in drie van de vier meldingen van discriminatie in de directe woonomgeving niet vaststellen. Bij melders overheerst echter toch dat gevoel van discriminatie.

Op de vraag wat voor diensten ze boden aan de melder antwoordden adv's met:

- Advies en informatie geven
- Bemiddeling
- Ondersteuning in contact met instanties
- Contact met wijkagent opnemen

Contact met instanties als politie, woningbouwvereniging en gemeente spreekt hier voor zich. Het betreft duidelijk de veiligheid van de melders die in het geding is. Bij één van de meldingen blijkt de reactie van instanties echter laakbaar. Of er dan ook discriminatie een rol speelt bij instanties is niet na te gaan. Het is echter wel schadelijk voor het vertrouwen van transgenders in politie, gemeente en woningbouwvereniging. Het zou een vooruitgang zijn als bij instanties als deze erkend wordt dat transgenders een kwetsbare groep zijn en hun klachten van discriminatie serieus genomen worden. De uitkomsten van het SCP-rapport 'Worden wie je bent'³ rechtvaardigt deze alertheid:

“De negatieve reacties kwamen het meest voor in de openbare ruimte. Achtendertig procent van de respondenten die conform de genderidentiteit leeft, zei daar in het jaar voorafgaand aan het onderzoek negatief te zijn bejegend.”

OVERIGE MELDINGEN

Over de meldingen die betrekking hebben op horeca en internet valt vooral over de laatste categorie een interessante noot te plaatsen. De twee meldingen in deze categorie hebben allebei betrekking op datingsites. In beide gevallen werd het profiel van een transgender vrouw na klachten van andere gebruikers van de datingsite verwijderd. In één van de zaken heeft de adv in kwestie voor elkaar gekregen dat er excuses kwamen en het beleid werd veranderd. Deze ene zaak heeft dus wel een mentaliteitsverandering ingezet bij de betreffende datingsite. Dit is hoe TNN het graag ziet. Dat men zich gaat beseffen dat er sprake is van discriminatie en het gedrag aanpast.

TOT SLOT

Transgender Netwerk Nederland is tevreden met het feit dat transgenders hun weg vinden naar anti-discriminatievoorzieningen. De adv's zijn lokaal een belangrijke schakel in de bestrijding van discriminatie in het algemeen, maar ook discriminatie van transgenders. De meldingen die TNN zelfstandig ontvangt worden daarom ook met vertrouwen doorgestuurd naar een adv als de melder daarmee akkoord is. Om een goed beeld te hebben van het volume en de aard van de meldingen door transgenders is het belangrijk om volledige informatie te hebben. Voor toekomstige rapportages hoopt TNN daarom nog meer adv's te bereiken. Dat geeft ook de mogelijkheid om geïntegreerd over de gegevens van TNN en de adv's te rapporteren.

---

³ 'Worden wie je bent – het leven van transgenders in Nederland', Keuzenkamp S. (2012), SCP